

Баранюк Л. К. Формування уявлень про форми та геометричні фігури дітей старшого дошкільного віку // Підготовка майбутніх фахівців у контексті становлення Нової української школи: комплексний підхід: збірник наукових праць / за заг. редакцією В. Є. Литнєва, Н. Є. Колесник, Т. В. Завязун. Житомир, 2019. С. 121-123

ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ ПРО ФОРМИ ТА ГЕОМЕТРИЧНІ ФІГУРИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Актуальність дослідження. Пізнання оточуючого світу дитиною дошкільного віку є неможливим без осягнення нею основних властивостей предметів. Все, що оточує дитину, має визначені параметри, які впливають на її свідомість. Тому наочно-сенсорне сприйняття та їх усвідомлення є важливим етапом у формування математичної компетентності дітей дошкільного віку, а також є підготовчим етапом для подальшої математичної освіти дітей в школі та їх соціалізації. Таким чином, ознайомлення дітей з формами та геометричними фігурами є важливим на кожному етапі дошкільного дитинства.

Проблема формування системи знань дітей старшого дошкільного віку про форми та геометричні фігури дітей старшого дошкільного віку є актуальною на даний момент у суспільстві.

Мета статті – висвітлити важливість формування уявлень про форми та геометричні фігури у дітей старшого дошкільного віку, розкрити сутність практичних методів формування уявлень про форми та геометричні фігури у дітей старшого дошкільного віку.

Основна частина. Впродовж дошкільного дитинства діти впізнають форми предметів оточуючого світу. Дослідженню цієї проблеми присвячені роботи вітчизняних педагогів та психологів (П. Блонский, Л. Виготський, Д. Ельконін О. Леонтьєв та ін.). [6].

Також дана проблема знайшла відображення в історико-педагогічному контексті у дослідженнях таких західних вчених, як Я. А. Коменський, М. Монтессорі, Й. Г. Песталоцці, Ф. Фребель та інші.

Ознайомлення дітей з формою предметів і геометричних фігур полягає в організації обстеження предметів різної форми, маніпулювання ними. Привчати дітей виконувати дії, пов'язані із знаходження Предметів, однакових за формою, створювати умови для порівняння предметів за формою.

Дошкільники старшої групи мають розширювати знання про многокутники: трикутник (рівносторонні, різносторонні), чотирикутник, п'яти-шестикутник; назвати й показувати елементи геометричних фігур (сторони, кути, вершини, основну, бічну поверхню); відтворювати й трансформувати фігури, малювати, креслити, складати, поділяти на частини; ознайомитися з об'ємними геометричними фігурами - площинні, пірамідою, конусом [5, с.44].

Форма – це основна властивість предмета, яка сприймається зорово та допомагає відрізнити один предмет від другого [4, с 89]. Геометрична фігура є основою сприйняття форми предмета. Тому можна зробити висновок, що ці поняття взаємопов'язані.

У процесі формування уявлень про форми та геометричні фігури у дітей старшого дошкільного віку вихователь може застосувати різноманітні методи та прийоми. Найбільш відомими із них є методика Кюізенера та ігри для засвоєння дошкільниками знань про форму та геометричні фігури.

Наприклад, для дошкільнят старшого віку актуальним будуть наступні ігри.

"Розклади правильно".

На столі всі фігури одного кольору. Дитині пропонується розкласти фігури по коробках, на яких зображена форма фігур. За сигналом діти розкладають фігури по коробках.

"Якої фігури не стало?"

Вихователь вибирає 4 геометричні фігури різної форми і кладе на стіл. Ведучий вибирає одну фігуру, а інші діти повинні вгадати, якої фігури не стало (гра ускладнюється за рахунок підбору фігур різного кольору, розміру).

Також на занятті ми можемо використовувати вірш про геометричні фігури.

"Майструємо геометричні фігури".

Програмне навчальне забезпечення: розвивати вміння конструювати геометричні фігури за словесним описом і перерахуванню характерних властивостей.

Матеріали та обладнання: набори рахункових паличок, мотузочки (шнурки).

Хід заняття.

Вихователь читає вірші, а діти роблять геометричні фігури з мотузочок і рахункових паличок.

Жили-були два брати:

Трикутник з квадратом.

Старший - квадратний,

Добродушний, приємний.

Молодший - трикутний,

Вічно незадоволений.

Той кричить йому:

- Дивись,

Ти повніше мене і ширше,

У мене кутів лише три,

У тебе ж їх три.

Діти з рахункових паличок моделюють квадрати і трикутники, потім називають фігури.

Але настала ніч, і до брата,

Натикаючись на кути,

Молодший лізе злодійкувато

Зрізати старшому кути.

Йдучи, сказав:

- Приємних

Я бажаю тобі снів!

Спати лягав ти квадратом,

А прокинешся без кутів!

Вихователь уточнює у дітей, яка фігура вийде, якщо у квадрата зрізати кути. (Коло). Діти роблять круги з вірвовок.

Але молодший брат ранок

Страшної помсти був не радий.

Подивився - ні квадрата.

Занімів... Стоїть без слів...

Оце так помста. Тепер у брата

Вісім новеньких кутів!

Діти складають восьмикутник. Потім називають всі зроблені геометричні фігури [1].

Висновки.

Отже, знання про форми та геометричні фігури у дітей старшого дошкільного віку відіграють важливу роль у формуванні елементарних математичних уявлень та пізнання оточуючого світу.

Згідно з Базовим компонентом дошкільної освіти, освітня лінія «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі» передбачає сформованість доступних для дитини дошкільного віку уявлень, еталонів, що відображають ознаки, властивості та відношення предметів і об'єктів довколишнього світу. Показником сформованості цих уявлень є здатність дитини застосовувати отримані знання у практичній діяльності (ігрова, трудова, сенсорно-пізнавальна, математична тощо), оволодіння способами пізнання дійсності, розвиток у неї наочно-дієвого, наочно-образного, словесно-логічного мислення [2].

Результативність проведеної роботи можливе за допомогою визначених методик та ігор.

Список літератури

1. : <https://studfiles.net/preview/5551074/page:7/>

2. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. — К.: Видавництво, 2012. – 26 с.

3. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні // Дошкільне виховання.-2009.-№1.

4. Ерофеева Т. И. Математика для дошкольников. Книга для воспитателей детского сада / Т. И. Ерофеева. - М.: Просвещение, 2007. - 175 с.

5. Скиба Л. Б. Рахування до 7: Геометричні фігури, часові уявлення / Л.В. Скиба // Скарбничка вихователя дитячого садка. 1997. - № 5 - 6. С. 15-16.

6. Теорія і методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку в таблицях, алгоритмах, фрагментах занять. Навчально-методичний посібник. Тарнавська Н. П. - Ж.: ЖДУ імені Івана Франка. - 188с.